

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТА РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ В УМОВАХ РИНКУ»

*(для слухачів другої вищої освіти ФПО та ЗН
спеціальності 7.090603 "Електротехнічні системи електроспоживання")*

Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни «Бізнес-планування в умовах ринку» (для слухачів другої вищої освіти ФПО та ЗН спеціальності 7.090603 "Електротехнічні системи електроспоживання") / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: В. М. Охріменко. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 15 с.

Укладач: доц., канд. техн. наук В. М. Охріменко

Рецензент: проф. А. Є. Ачкасов

Рекомендовано кафедрою "Економіки підприємств міського господарства", протокол № 1 от 30.08. 2011 р.

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП	4
1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни	5
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни	5
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги	6
1.4. Рекомендована основна навчальна література	6
1.5. Анотації програми навчальної дисципліни	6
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	8
2.1. Структура навчальної дисципліни	8
2.2. Тематичний план дисципліни	8
2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента	9
2.4. Розподіл часу самостійної навчальної роботи студента	10
2.5. Засоби контролю та структура залікового кредиту	11
2.6. Методи та критерії оцінювання знань	11
2.7. Інформаційно-методичне забезпечення	14

ВСТУП

Вивчення дисципліни "Бізнес-планування в умовах ринку" спрямоване на забезпечення можливості опанування засобами організації планування та прогнозування діяльності підприємств електроенергетики, набуття практичних навичок з розробки бізнес-планів

За освітньо-професійною програмою підготовки спеціалістів в галузі знань 0507 "Електротехніка та електромеханіка" за напрямом підготовки 6.050701 "Електротехніка та електротехнології", за програмою перепідготовки спеціалістів (програма другої вищої освіти на базі диплома спеціаліста іншого напрямку) за спеціальністю 7.0507104 "Електротехнічні системи електроспоживання" дисципліна належить до нормативного циклу гуманітарних та соціально-економічних дисциплін.

Вивчення цієї дисципліни передбачає ефективне використання методики організації та планування діяльності підприємств електроенергетики, а також на формування практичних навиків складання бізнес-планів.

Програма складена на основі:

ГСВОУ 7.05070103(ОКХ)-11 Галузевий стандарт вищої освіти України "Освітньо-кваліфікаційна характеристика спеціаліста напряму підготовки 6.050701 "Електротехніка та електротехнології" спеціальності 7.05070103 "Електротехнічні системи електроспоживання";

ГСВОУ 7.05070103(ОПП)-11 Галузевий стандарт вищої освіти України "Освітньо-професійна програма підготовки спеціаліста напряму підготовки 6.050701 "Електротехніка та електротехнології" спеціальності 7.05070103 "Електротехнічні системи електроспоживання";

Навчальний план перепідготовки спеціаліста за напрямом 6.050701 "Електротехніка та електротехнології" спеціальності 7.05070103 "Електротехнічні системи електроспоживання".

Програми ухвалені кафедрою "Економіки підприємств міського господарства", протокол № 1 від 30.08 2011 р. та Вченою радою факультету "Післядипломної освіти та заочного навчання" (протокол № 1 від 2 вересня 2011).

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

Мета дисципліни: формування необхідних знань та навичок з організації, планування та прогнозування діяльності підприємств електроенергетики, з розробки бізнес-планів.

Завдання дисципліни: вивчення теоретичних і практичних засад розробки бізнес-плану, організації, планування та прогнозування діяльності підприємств електроенергетики.

Предмет вивчення дисципліни: механізм формування бізнес-плану на підприємствах електроенергетики.

Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки спеціаліста

Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни	Дисципліни, вивчення яких спирається на дану дисципліну
Економічна теорія. Економіка і організація виробництва.	Дипломне проектування

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль 1. БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ В УМОВАХ РИНКУ.....(2,5/90)

Змістовий модуль (ЗМ) 1.1. *Основні принципи організації промислових підприємств.....(0,75/27)*

Класифікація промислових підприємств. Склад та структура промислових підприємств. Принципи організації підрозділів промислових підприємств, особливості підприємств електроенергетики. Управління промисловими підприємствами.

ЗМ 1.2. *Зміст та організація діяльності підприємств електроенергетики.....(0,75/27)*

Елементи виробничого процесу. Зміст та організація діяльності підприємств електроенергетики. Сфера виробництва. Сфера відтворення. Сфера обігу.

ЗМ 1.3. *Загальні принципи планування в умовах ринку.....(1,0/36)*

Бізнес-планування як елемент ринкової економіки. Підприємство та ринок. Бізнес-план – порядок розробки та загальні вимоги. Структура і розділи бізнес-плану. Ціноутворення на підприємствах електроенергетики.

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння та знання (за рівнями сформованості)	Сфери діяльності	Функції діяльності у виробничій сфері
Репродуктивний рівень: формулювати завдання на розробку бізнес-плану, знати методику складання бізнес-плану	виробнича, соціально-виробнича,	технічна, організаційна, проектувальна
Алгоритмічний рівень: володіти алгоритмом складання бізнес-плану	виробнича, соціально-виробнича	технічна, проектувальна
Евристичний рівень: прогнозувати наслідки альтернативних варіантів бізнес-плану	виробнича,	технічна, проектувальна

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Горемыкин В.А. Бизнес-план. Методика разработки реальных образцов бизнес-плана. – М.: Ось-89, 2000. – 576 с.
2. Уткин Э.А. Бизнес-план компании. – М.: тандем, 2000. – 100 с.
3. Барроу К., Барроу П., Браун Р. Бізнес-план. Практичний посібник. – К.: Зан-ня, 2001.- 85 с.
4. Планування діяльності підприємств. – За заг. ред В.Є. Маслюка. – К.: КНХ, 2002. – 252 с.

1.5. Анотації програми навчальної дисципліни

Анотація програми навчальної дисципліни "Бізнес-планування в умовах ринку"

Мета. Формування необхідних знань та навичок з організації, планування та прогнозування діяльності підприємств електроенергетики, з розробки бізнес-планів.

Предмет. Механізм формування бізнес-плану на підприємствах електроенергетики.

Зміст. Основні принципи організації промислових підприємств. Зміст та організація діяльності підприємств електроенергетики. Загальні принципи планування в умовах ринку.

2,5 кредити, 90 годин.

Аннотация программы учебной дисциплины
"Бизнес планирование в условиях рынка"

Цель. Формирование необходимых знаний и навыков по организации, планированию и прогнозированию деятельности предприятий электроэнергетики, по разработке бизнес-планов.

Предмет. Механизм формирования бизнес-плана на предприятиях электроэнергетики.

Содержание. Основные принципы организации промышленных предприятий. Содержание и организация деятельности предприятий электроэнергетики.
2,5 кредита, 90 часов.

Summary of the program of educational discipline
«Business – planning in conditions of market»

Goal. Forming of necessary knowledges and skills on organization, planning and prediction of activity of enterprises of electroenergetics, on developing business – plans.

Subject. Mechanism of forming of business – plan on enterprises of electro-energetics.

Content. Basic principles of organization of industrial enterprises. The content and organization of activity of enterprises of electroenergetics.
2,5 credits, 90 hours.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 2.1 – Структура, призначення і характеристика навчальної дисципліни за навчальними планами

Призначення: підготовка спеціалістів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Програма другої вищої освіти (заочна форма навчання)		
Кількість кредитів , відповідних ECTS – 2,5 Модулів – 1 КР Змістових модулів – 3 Загальна кількість годин – 90 КР	Напрямок 0906 "Електротехніка". Спеціальність: 7.090603 – "Електротехнічні системи електроспоживання", Освітньо-кваліфікаційний рівень: спеціаліст.	Нормативна Рік підготовки: 3-й Триместр: 6-й Лекції – 8 год. Практичні – 6 год. Самостійна робота – 76 год. із них КР – 10 год Вид підсумкового контролю – залік.
Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 15% до 85%.		

Таблиця 2.2 – Розподіл обсягу роботи студента за видами навчальної роботи

Спеціальність (шифр, аббревіатура)	Всього, кредит/годин	Триместр	Години							Іспити (семестри)	Заліки (триместр)	
			Аудиторні	у тому числі			Самостійна робота	у тому числі				
				Лекції	Практичні, семінари	Лабораторні		Контр. роботи	КП/КР			РГР
Друга вища: 7.090603 "Електро- технічні системи електроспоживання"	2,5/90	6	14	8	6		76	10				6

2.2. Тематичний план дисципліни

При вивченні дисципліни "Бізнес-планування в умовах ринку" студенти повинні ознайомитися з програмою дисципліни, методами і формами навчання, способами і видами контролю та оцінювання знань.

Тематичний план дисципліни складається із трьох змістових модулів, кожен з яких поєднує в собі відносно окремий самостійний блок дисципліни, який

логічно пов'язує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом і взаємозв'язками.

Навчальний процес здійснюється в таких формах: лекційні, практичні заняття, самостійна робота студента.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Модуль 1. Бізнес-планування в умовах ринку (2,5 кр./90 год.)

Змістовий модуль (ЗМ) 1.1. *Основні принципи організації промислових підприємств*.....(0,75/27)

Класифікація промислових підприємств. Склад та структура промислових підприємств. Принципи організації підрозділів промислових підприємств, особливості підприємств електроенергетики. Управління промисловими підприємствами.

ЗМ 1.2. *Зміст та організація діяльності підприємств електроенергетики*....(0,5/18)

Елементи виробничого процесу. Зміст та організація діяльності підприємств електроенергетики. Сфера виробництва. Сфера відтворення. Сфера обігу.

ЗМ 1.3. *Загальні принципи планування в умовах ринку*.....(1,0/36)

Бізнес-планування як елемент ринкової економіки. Підприємство та ринок. Бізнес-план – порядок розробки та загальні вимоги. Структура і розділи бізнес-плану. Ціноутворення на підприємствах електроенергетики.

2.3. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента

Таблиця 2.3 – Розподіл часу за модулями і змістовими модулями

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит / годин	Форми навчальної роботи			
		Лекц.	Практ.	Лаб.	СРС
Програма другої вищої освіти, заочна форма навчання					
Модуль	2,5/90	8	6		76
ЗМ1.1.	0,75/ 27	2			19
ЗМ1.2.	0,75/27	2	2		19
ЗМ1.3.	1/36	4	4		38

Таблиця 2.4 – Лекційний курс (друга вища освіта)

Зміст	Кількість годин
<i>ЗМ 1.1. Основні принципи організації промислових підприємств</i>	2
Класифікація промислових підприємств. Склад та структура промислових підприємств. Принципи організації підрозділів промислових підприємств, особливості підприємств електроенергетики. Управління промисловими підприємствами.	
<i>ЗМ 1.2. Зміст та організація діяльності підприємств електроенергетики</i>	2
Елементи виробничого процесу. Зміст та організація діяльності підприємств електроенергетики. Сфера виробництва. Сфера відтворення. Сфера обігу	
<i>ЗМ 1.3. Загальні принципи планування в умовах ринку</i>	4
Бізнес-планування як елемент ринкової економіки. Підприємство та ринок. Бізнес-план – порядок розробки та загальні вимоги. Структура і розділи бізнес-плану. Ціноутворення на підприємствах електроенергетики.	
РАЗОМ	8

Таблиця 2.5 – Практичні заняття (друга вища освіта)

Зміст	Кількість годин
<i>ЗМ 1.1. Основні принципи організації промислових підприємств</i>	-
<i>ЗМ 1.2. Зміст та організація діяльності підприємств електроенергетики</i>	2
Елементи виробничого процесу. Зміст та організація діяльності підприємств електроенергетики. Сфера виробництва. Сфера відтворення. Сфера обігу	
<i>ЗМ 1.3. Загальні принципи планування в умовах ринку</i>	4
Бізнес-планування як елемент ринкової економіки. Підприємство та ринок. Бізнес-план – порядок розробки та загальні вимоги. Структура і розділи бізнес-плану. Ціноутворення на підприємствах електроенергетики.	
РАЗОМ	6

2.4. Розподіл часу самостійної навчальної роботи студента

Самостійна навчальна робота розрахована на формування практичних навичок у роботі студентів зі спеціальною літературою, орієнтування їх на інтенсивну роботу, критичне осмислення здобутих знань і глибоке вивчення теоретичних і практичних проблем, ефективне використання здобутих навичок при виконанні економічних розрахунків і оформленні проектної документації.

Таблиця 2.6 – Самостійна навчальна робота студента

Форми самостійної роботи	Друга вища
Вивчення питань програми дисципліни, набуття практичних навичок організації роботи підрозділів підприємств електроенергетики і складання бізнес-планів	60
(в тому числі написання контрольної роботи).	10

2.5. Засоби контролю та структура залікового кредиту

<i>Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)</i>	<i>Розподіл балів, %</i>
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів	
Вибіркове опитування на практичних заняттях	30
Контрольна робота	30
Підсумковий контроль за МОДУЛЕМ 1	
Залік	40
Усього за модулем 1	100%

2.6. Методи та критерії оцінювання знань

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовують такі форми та методи контролю і оцінювання знань:

поточний контроль за змістовими модулями;
написання контрольної роботи;
складання заліку.

Оцінку знань студентів і слухачів з дисципліни "Бізнес-планування в умовах ринку" здійснюють відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП), що є українським варіантом ECTS. Ця система базується на здійсненні наскрізного поточного контролю на аудиторному занятті у відповідності до його форми (лекційної, практичної).

Підсумковою оцінкою поточного контролю є оцінка за модуль, тобто реалізується принцип модульного обліку знань студентів.

Навчальними планами з дисципліни "Бізнес-планування в умовах ринку" передбачено складання заліку. Для оцінювання знань використовують чотирибальну національну шкалу та стобальну шкалу оцінювання ECTS.

Поточне оцінювання знань студентів і слухачів здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

активність та результативність роботи протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни, відвідування занять;
виконання завдань на практичних заняттях;
виконання завдань поточного контролю.

Робота на практичних заняттях оцінюється за 4-бальною системою і згідно з Методикою переведення показників успішності знань перекладається в систему оцінювання за шкалою ECTS (табл. 2.7).

При оцінюванні виконання практичних робіт увага приділяється їх якості й самостійності.

Поточний модульний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування матеріалу лекційного модуля та вміння застосувати його при виконанні практичних завдань і проводиться у вигляді письмового контролю (контрольна робота за білетами або тестування за вибором слухача).

Поточний контроль проводиться у письмовій формі після того як розглянуто весь теоретичний матеріал та проведені практичні заняття в межах кожного з трьох ЗМ.

Контроль здійснюється і оцінюється за двома складовими: лекційна (теоретична) і практична частини (практичні завдання). Для цього білети для проведення поточного контролю мають два теоретичні запитання та практичне завдання. Може бути також використано тестове завдання – за вибором слухача.

Знання оцінюються за 4-бальною системою за національною шкалою (контрольна робота) або за системою оцінювання за шкалою ECTS (тестові завдання) (табл. 2.7).

Проведення підсумкового контролю. Умовою допуску до заліку є позитивні оцінки з поточного контролю знань за змістовими модулями і зарахування написаної контрольної роботи.

За умов кредитно-модульної системи організації навчального процесу до підсумкового контролю допускають студентів/слухачів, які набрали в сумі за всіма змістовими модулями більше 30% балів від загальної кількості з дисципліни (або більше 50% балів з поточного контролю за всіма змістовими модулями).

Залік здійснюється в письмовій формі за білетами, які містять два теоретичних питання і практичне завдання, або за підсумковим тестовим завданням (за вибором студента/слухача), що дає можливість здійснити оцінювання знань усієї дисципліни "Бізнес-планування в умовах ринку".

Відповіді за білетами оцінюються за 4-бальною системою за національною шкалою, тестові завдання – за 100-бальною системою оцінювання за шкалою ECTS. В обох випадках оцінки згідно з методикою переведення показників успішності знань перекладаються у відповідну систему оцінювання (табл. 2.7).

Оцінювання знань за 4-бальною системою за національною шкалою:

Оцінку „відмінно” ставлять, коли слухач дає абсолютно правильні відповіді на теоретичні питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих на основі програмного, додаткового матеріалу та нормативних документів. При виконанні практичного завдання слухач застосовує системні знання матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Оцінка „добре”. Теоретичні запитання розкрито повністю, програмний матеріал викладено у відповідності до вимог. Практичне завдання виконано взагалі правильно, але мають місце окремі неточності.

Оцінка „задовільно”. Теоретичні запитання розкрито повністю, проте при викладанні програмного матеріалу допущені незначні помилки. При виконанні практичних завдань без достатнього розуміння слухач застосовує навчальний матеріал, припускає помилки.

Оцінка „незадовільно”. Теоретичні питання не розкриті. Слухач може виконати практичні завдання, виявляє здатність до викладення думки на елементарному рівні.

Таблиця 2.7 – Шкала перерахунку оцінок результатів контролю знань студентів

Оцінка за національною шкалою	Визначення назви за шкалою ECTS	ECTS оцінка	% набраних балів
ВІДМІННО	Відмінно – відмінне виконання лише з незначними помилками	A	більше 90 – 100
ДОБРЕ	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	B	більше 80 – 90 включно
	Добре – у загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	C	більше 70 – 80 включно
ЗАДОВІЛЬНО	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	D	більше 60 – 70 включно
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	E	більше 50 – 60 включно
НЕЗАДОВІЛЬНО	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перездати тест	FX*	більше 26 – 50 включно
	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота з повторним вивченням змістового модуля	F**	від 0 – 25 включно

* з можливістю повторного складання.

** з обов’язковим повторним курсом

2.7. Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет адреси		ЗМ, де застосовується
1. Основна література		
1.1	Горемыкин В.А. Бизнес-план. Методика разработки реальных образцов бизнес-плана. – М.: Ось-89, 2000. – 576 с	1.1, 1.2, 1.3
1.2	Планування діяльності підприємств. – За заг. ред В.Є. Маслюка. – К.: КНХ, 2002. – 252 с.	1.1, 1.2, 1.3
1.3	Барроу К., Барроу П., Браун Р. Бізнес-план. Практичний посібник. – К.: Заня, 2001.- 85 с.	1.1, 1.2, 1.3
2. Додаткові джерела		
2.1	Уткин Э.А. Бизнес-план компании. – М.: тандем, 2000. – 100 с.	1.1, 1.2, 1.3
2.2	Шепеленко Г.И. Экономика, организация и планирование на предприятии. – Ростов-на-Дону, 2002. – 541 с.	.1, 1.2, 1.3
2.3	Підприємство та ринок України. Закони, укази, постанови, інструкції. – К.: Укрвузполіграф, 2007	.1, 1.2, 1.3
3. Методичне забезпечення		
3.1	Методические рекомендации по выполнению контрольной работы по курсу «Бизнес -планирование в условиях рынка» (для студентов ФПО и ЗО специальности 6.090603 «Электротехнические системы электропотребления»). Сост. Жемеренко О.В. - Харьков, 2007.-24 с.	1.2 – 1.3
3.2	Организация промышленных предприятий. Бизнес-планирование в условиях рынка. (Конспект лекций для студентов 5 курса всех форм обучения специальности ЭСЭ, СИС, а также для иностранных студентов). Авторы: Великих К.А., Станкевич В.П.- Харьков: ХНАГХ, 2007,-82 с.	1.1 – 1.3
3.3	Конспект лекций по курсу « Бизнес-планирование в условиях рынка»(для студентов ФПО и ЗО специальности 6.090603 "Электротехнические системы электропотребления"). Сост. Жемеренко О.В. – Харьков: ХНАГХ, 2007.- 43 с	1.3
4. Інтернет ресурси		
4.1	http://eprints.ksame.kharkov.ua – цифровий репозиторій ХНАМГ	1.1 – 1.3

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Програма навчальної дисципліни та
робоча програма навчальної дисципліни
«Бізнес-планування в умовах ринку»
(для слухачів другої вищої освіти ФПО та ЗН
спеціальності 7.090603 "Електротехнічні системи електроспоживання")

Укладач: **ОХРІМЕНКО** Вячеслав Миколайович

В авторській редакції
Комп'ютерне верстання: *Н. Ю. Гаврилiна*

План 2011, поз. 558 Р

Підп. до друку 17.02.2012 р.	Формат 60x84/16
Друк на ризографі	Ум. друк. арк. 0,6
Тираж 15 пр.	Зам. № 7855

Видавець і виготовлювач:
Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК №4064 від 12.05.2011 р.